



Brussel, 1 maart 2022
(OR. en)

7669/1/20
REV 1

COPEN 102
CATS 26
JAI 325
ENFOPOL 100
ENV 213
CRIMORG 39

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Achtste ronde van wederzijdse evaluaties – "Praktische uitvoering en werking van de Europese beleidsmaatregelen inzake preventie en bestrijding van milieucriminaliteit" Follow-up van het rapport over België

Bij wijze van follow-up van elke ronde van wederzijdse evaluaties wordt iedere lidstaat verzocht het secretariaat-generaal van de Raad in kennis te stellen van de maatregelen die hij heeft genomen naar aanleiding van de ontvangen aanbevelingen.

Binnen 18 maanden na de aanneming van het betrokken evaluatierapport moet een follow-upverslag worden ingediend.

Voor de delegaties gaat hierbij een herziene versie van het follow-upverslag van België over de aanbevelingen in het evaluatierapport (doc. 11402/1/18 REV 1) voor de achtste ronde van wederzijdse evaluaties.

**ACHTSTE RONDE VAN WEDERZIJDSE EVALUATIES OVER "DE PRAKTISCHE
UITVOERING EN TOEPASSING VAN HET EUROPEES BELEID INZAKE
PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN MILIEUCRIMINALITEIT"**

FOLLOW-UP VAN HET RAPPORT OVER BELGIË

In de context van de achtste ronde van wederzijdse evaluaties over "De praktische uitvoering en toepassing van het Europese beleid inzake preventie en bestrijding van milieucriminaliteit" hebben de Groepen rechtshandhaving (LEWP) en samenwerking in strafzaken (Copen) op 14 september 2018 het evaluatierapport over **BELGIË** (doc. **ST 11402/1/18 REV1**) goedgekeurd.

Overeenkomstig de procedures in document 15538/4/15 dienen wij ons verslag in over de follow-up van de aanbevelingen die in het bovengenoemde evaluatierapport aan **BELGIË** zijn gedaan.

Voor elke aanbeveling staan de betrokken autoriteiten vermeld en de informatie die zij over de genomen follow-upmaatregelen hebben verstrekt.

Aanbeveling 1. Zoeken naar aanvullende instrumenten voor coördinatie tussen het nationale veiligheidsplan en de zonale veiligheidsplannen.

Politie: De coördinatie tussen het (federale) nationale veiligheidsplan (NVP) en de zonale veiligheidsplannen gaat over meer dan enkel milieucriminaliteit. Aangezien er sinds de laatste verkiezingen nog geen nieuwe regering is gevormd, bevindt het onderhandelingsproces over een nieuw NVP zich momenteel nog in een prille fase. Om die reden kan nu nog niet worden bevestigd dat milieucriminaliteit daarin een prioriteit wordt. De lokale politie neemt doorgaans al deel aan acties zoals verkeerscontroles gericht op afvaltransporten (ECO-formulier afval). Op basis van de bevindingen bij deze basispolitiezorg door de lokale politie kunnen bepaalde fenomenen worden opgemerkt, waarna de federale politie gespecialiseerd onderzoek kan verrichten. Daarnaast wordt in de zonale veiligheidsplannen met het NVP rekening gehouden, zoals is bepaald in artikel 4 van de "wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus". Als onderdeel van het lopende proces dat tot een nieuw NVP moet leiden, wordt momenteel bekeken of de coördinatie met de lokale eenheden van de federale en de lokale politie beter kan worden gestroomlijnd (bijvoorbeeld via roadshows).

(update februari 2022). Het Coördinatiecomité van de Geïntegreerde Politie (federale en lokale politie) heeft een ontwerp van nationaal veiligheidsplan ingediend bij de regering. Het ontwerpplan stelde op vier prioriteiten:

- de bestrijding van georganiseerde criminaliteit (waaronder een buitgerichte, dadergerichte en internationale aanpak, alsook bestuurlijke handhaving);
- internet en nieuwe technologieën;
- geïntegreerd grenstoezicht;
- politiebeheer van de openbare ruimte.

De overige fenomenen waren ingedeeld in fenomenen die bijzondere aandacht vereisen (waarvoor aandachtspunten waren opgesomd en nog projecten kunnen worden opgezet) en fenomenen die permanente aandacht vereisen (waarvoor de politie uitsluitend een kwaliteitsvolle behandeling garandeerde). Milieucriminaliteit werd beschouwd als een fenomeen dat permanente aandacht vereist. De bevoegde ministers keurden het ontwerpplan echter niet goed. In het nieuwe NVP zal waarschijnlijk het onderscheid verdwijnen tussen fenomenen die bijzondere aandacht vereisen en fenomenen die permanente aandacht vereisen.

Aanbeveling 2. De mogelijkheid overwegen om de statistieken over milieucriminaliteit te verbeteren omdat de gerechtelijke statistieken het aantal gevallen van dit soort criminaliteit niet voldoende weergeven.

- a. Politie:** Aangezien er achter milieucriminaliteit vaak financiële bedoelingen schuilgaan, worden de feiten dikwijls gerubriceerd als financiële misdrijven. Het wordt sterk aanbevolen de politie te wijzen op het belang van een specifieke rubricering voor milieucriminaliteit. Het is bekend dat er problemen zijn met de aanvankelijke rubricering, maar dit heeft ook veel te maken met de prioriteiten en de bewustmaking op alle niveaus van de bevoegde autoriteiten (zie de nieuwe inspanningen met betrekking tot aanbeveling 9).

Opm.: Wat de statistieken betreft, willen we ingaan op een fout in deel 3.3 "Statistieken over afvalcriminaliteit" van het document (blz. 16 in de Nederlandse versie) en deze rechtzetten. De aantallen vertegenwoordigen statistieken van de Belgische geïntegreerde politie (namelijk de lokale en de federale politiediensten) en de meeste van de vermelde cijfers zijn afkomstig van de lokale politie. De lokale politiediensten verzekeren de basispolitiezorg (zie artikel 3 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus). De federale politiediensten verrichten meer gespecialiseerde milieuonderzoeken op het gebied van georganiseerde criminaliteit (zie ook omzendbrief COL 2/2002).

- b. Openbaar Ministerie:** Het expertisenetwerk heeft de nodige structurele maatregelen genomen (invoering van een gegevensstructuur) om milieuovertredingen beter te kunnen rubriceren. Hierdoor kan beter worden voorzien in statistische behoeften. Momenteel wordt bekeken of en hoe dit systeem kan worden gebruikt om in dit verband meer gedetailleerde statistieken te genereren.

- c. Voor het Waals Gewest:**

Het centrale bestand is een verplichting die is vastgelegd in artikel D144, lid 1, van het nieuwe "decreet betreffende milieudeliquentie" van 6 mei 2019, dat op 1 januari 2021 in werking is getreden.

Dit centraal bestand omvat:

- 1° de notulen en schriftelijke waarschuwingen die krachtens dit deel zijn ingesteld;
- 2° de ten opzichte van de overtreders genomen dwangmaatregelen;
- 3° de herstelmaatregelen waarom de vaststellende beambten of de burgemeester verzoeken;
- 4° de voorstellen voor onmiddellijke inning geformuleerd door de vaststellende beambten;
- 5° de inbreuksituaties die zijn geregulariseerd na een waarschuwing of een opgelegde dwangmaatregel;
- 6° de beslissing van het Openbaar Ministerie bedoeld in artikel D.166;
- 7° de schikkingsvoorstellen die de procureurs des Koning aan de overtreders hebben voorgelegd;
- 8° de in kracht van gewijsde gegane vonnissen en uitspraken van de rechtbanken en hoven, met inbegrip van opgelegde vonnissen, bijkomende maatregelen en opgelegde teruggavemaatregelen;
- 9° de schikkingsvoorstellen die de sanctionerende ambtenaren aan de overtreders hebben voorgelegd;
- 10° de in kracht van gewijsde gegane beslissingen van de sanctionerende ambtenaren, met inbegrip van de opgelegde administratieve sancties, hun bijkomende maatregelen en de uitgesproken teruggavemaatregelen;
- 11° de uitvoering van de beslissingen uitgesproken ofwel door de hoven en rechtbanken, ofwel door een sanctionerende ambtenaar.

In afwijking van het derde lid, 1°, worden de notulen die uiteindelijk als foutief worden beschouwd, uit het centraal bestand verwijderd.

De vermelding van de overtredingen alsmede de desbetreffende punten worden tien jaar na het seponeren of de tenuitvoerlegging van de beslissingen van de hoven en rechtbanken of van een sanctionerende ambtenaar automatisch uitgewist. Die termijn van tien jaar gaat in op de dag volgend op de dag waarop tegen de betrokken beslissing geen beroep meer mogelijk is.

In lid 2 van hetzelfde artikel wordt bepaald dat de gegevens van het centraal bestand niet toegankelijk zijn voor het publiek en alleen mogen worden gebruikt door de vaststellende beambten die de hoedanigheid hebben van officier van de gerechtelijke politie, door de burgemeesters, politieambtenaren, sanctionerende ambtenaren en magistraten van het Openbaar Ministerie.

De personen die uit hoofde van de bepalingen van dit hoofdstuk persoonsgegevens ontvangen, nemen maatregelen om de vertrouwelijkheid van deze gegevens en het gebruik ervan uitsluitend voor de bij of krachtens dit deel vastgestelde doeleinden of ter nakoming van hun wettelijke verplichtingen te waarborgen.

Het centraal bestand wordt aangevuld met de inbreng van alle partijen die optreden in het kader van de milieuwetgeving, namelijk:

- rechtbanken (vonnis);
- het Openbaar Ministerie;
- sanctionerende ambtenaren;
- vaststellende beambten (gewestelijke beambten, gemeentelijke beambten, de politie);
- burgemeesters.

Aanbeveling 3. De mogelijkheid overwegen om het delen van informatie toe te staan, aangezien artikel 44 van de wet op het politieambt niet toestaat dat de politie informatie deelt met de bevoegde nationale autoriteiten.

Politie: De noodzaak om (beperkte en relevante) politie-informatie te kunnen delen met externe partners blijft een aandachtspunt bij de betrokken politiediensten.

- Wat milieuovertredingen betreft, zijn de voordelen van informatie-uitwisseling duidelijk en zij erop gewezen dat artikel 15 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, onverminderd artikel 44/1 en volgende, reeds voorziet in de doorgifte van informatie aan de bevoegde overheden, waaronder informatie over inbreuken die bestraft worden met administratieve sancties.
- Daarnaast voorziet artikel 44/11/9, leden 2 en 3, van de wet op het politieambt in de mogelijkheid om operationele politionele gegevens mee te delen "*aan de Belgische openbare overheden, publieke organen of instellingen of instellingen van openbaar nut die door de wet belast zijn met de toepassing van de strafwet of die wettelijke verplichtingen inzake de openbare veiligheid hebben, wanneer deze ze nodig hebben voor de uitoefening van hun wettelijke opdrachten*". Om die gegevens te kunnen ontvangen, moeten deze instanties zijn opgenomen op een lijst die wordt opgesteld op basis van een beslissing van de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie.

Deze lijst is bij een recente wetswijziging ingevoerd. De concrete wijzen van doorgifte moeten worden vastgelegd in richtsnoeren (m.a.w. een richtlijn) van de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie. Zoals bepaald in de procedure wordt de richtlijn vastgesteld na validatie door het controleorgaan. Momenteel wordt bepaald welke de betrokken ontvangende autoriteiten zijn.

- Daarnaast moet ook worden opgemerkt dat verscheidene bijzondere wetten voorzien in de toezending van de officiële verslagen aan de gespecialiseerde diensten.

Aanbeveling 4. Het personeelsbestand in alle voor milieucriminaliteit bevoegde diensten versterken.

a. Politie: Er wordt erkend dat er behoefte is aan extra personeel. Gezien de algemene financiële en personele beperkingen van de federale politie, zal de uitbreiding van de toekomstige centrale dienst (zie aanbeveling 9) echter geleidelijk moeten verlopen. Wel is het zo dat verscheidene externe partners van de federale politie zich bereid hebben getoond om een personeelslid bij deze centrale dienst te detacheren. Die coördinatie zal leiden tot een structurele verbetering bij de bestrijding van milieucriminaliteit. Indien de lokale politie bijkomende taken zou krijgen, moeten daarvoor ook extra middelen moeten worden vrijgemaakt. In de Belgische staatsstructuur is milieu in feite hoofdzakelijk een gewestelijke bevoegdheid, wat ook tot uiting komt in de financiering.

Rekening houdend met de door federale politie verstrekte informatie over de financiële situatie, moet worden erkend dat er de komende jaren geen grote personeelsinvesteringen mogelijk zullen zijn.

b. Openbaar Ministerie: In dit verband moet worden opgemerkt dat het Openbaar Ministerie onder de bevoegdheid van de minister van Justitie valt. Daarnaast is het niet altijd eenvoudig voldoende milieumagistraten te vinden of deze materie voor een magistraat te brengen, omdat zij tal van verschillende verantwoordelijkheden hebben, waarvan sommige prioritair kunnen zijn.

- c. **Voor het Vlaams Gewest:** Geen opmerkingen of wijzigingen.
- d. **Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:** Het personeelsbestand van de milieu-inspectiedienst van Brussel is de afgelopen jaren ongewijzigd gebleven.
- e. **Voor het Waals Gewest:** Geen opmerkingen of wijzigingen.

Aanbeveling 5. De mogelijkheid overwegen om het netwerk van milieumagistraten meerdere keren per jaar te laten bijeenkomen voor een intensere uitwisseling van informatie.

- a. **Openbaar Ministerie:** Het netwerk van magistraten die gespecialiseerd zijn in milieurecht, komt al 20 jaar meermaals per jaar bijeen.¹
Daarnaast worden in het kader van de overkoepelende organisatie van milieudeskundigen (nagenoeg) wekelijks informatie, standpunten en vragen uitgewisseld (via e-mail).
- b. **Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:** De afdeling Inspectie van Leefmilieu Brussel en het Openbaar Ministerie van Brussel komen meermaals per jaar bijeen om informatie uit te wisselen en een vlotte samenwerking te waarborgen.

¹ Enkele voorbeelden (door COVID-19 vonden er minder bijeenkomsten plaats):

- subexpertisenetwerk van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

*26.04.2018

*21.11.2018

*04.04.2019

*28.11.2019

*14.10.2021

- subexpertisenetwerk van het Vlaams Gewest:

*13.06.2018

*18.12.2018

*28.05.2019

*22.11.2019

*24.09.2020

*20.04.2021

*26.10.2021

- subexpertisenetwerk van het Waals Gewest:

*31.01.2018

*08.05.2019

*04.03.2020

Aanbeveling 6. Meer gerichte opleiding bieden aan magistraten om meer technische deskundigheid op dit gebied te verwerven.

Openbaar Ministerie: Het IGO (Instituut voor gerechtelijke opleiding) organiseert regelmatig gespecialiseerde opleidingen.² Ook financiert het de deelname van Belgische magistraten aan externe opleidingen inzake milieucriminaliteit.

Waals Gewest: De Waalse afdeling Inspectie en de Waalse procureurs onderhouden goede contacten. Die worden gewaarborgd door het Waalse Milieuwetboek, dat bepaalt dat zij ten minste tweemaal per jaar moeten bijeenkomen. Ook worden magistraten uitgenodigd voor specifieke opleidingen in milieuzaken die worden georganiseerd door de milieuoverheid.

Aanbeveling 7. De mogelijkheid overwegen om een zwarte lijst op te stellen van bedrijven die in illegaal afval handelen.

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Recent zijn in het kader van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1 december 2016 betreffende het beheer van afvalstoffen (Brudalex) veel inspanningen geleverd om via een verplichte registratie of erkenning bedrijven te identificeren die afvalstoffen verhandelen. Dat besluit bevat tevens een lijst met de geschorste en ingetrokken registraties en erkenningen van vervoerders, inzamelaars, handelaars en makelaars. Schorsing en/of intrekking is in verschillende gevallen mogelijk, met name wanneer een bedrijf herhaaldelijk inbreuken op de afvalstoffenwetgeving begaat. De lijst is nog niet bekendgemaakt.

² Voorbeelden:
-12.11.2018 – Milieurecht – deel 1
-26.11.2018 – Milieurecht – deel 2
-15.02.2019 – Milieurecht
-21.10.2019 – Milieurecht – deel 3
-19.03.2020: Milieurecht - Strafrechtelijke aspecten
-28.10.2021: Toegang tot de rechter in milieuzaken
-14.01.2022: Bescherming van natuurgebieden en milieurecht
-18.02.2022: *Bescherming van het klimaat en de luchtkwaliteit inzake milieuwetgeving*
-05.05.2022: *Milieustrafrecht in het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Praktijktoeepassing.*

Aanbeveling 8. Op basis van het model van goede samenwerking met Go4circle de mogelijkheid overwegen om alle gewestelijke administraties standpunten en informatie te doen uitwisselen met de particuliere sector.

- a. Voor het Vlaams Gewest:** Na een grondige analyse van de beste praktijken voor de uitwisseling van informatie met de particuliere sector, voeren we deze aanbeveling momenteel via verschillende kanalen uit.
- b. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:** Leefmilieu Brussel heeft een goede samenwerking met Go4circle tot stand gebracht. Er wordt regelmatig overlegd.
- c. Voor het Waals Gewest:** De Waalse milieuoverheid staat in regelmatig contact met de particuliere sector en onder meer met Go4circle.

Aanbeveling 9. Investeren in één nationaal contactpunt dat alle partners van de verschillende gewesten en overheden van de federale Belgische staat vertegenwoordigt opdat de informatie beter beschikbaar is voor iedereen en de regionale, federale of internationale uitwisselingen vergemakkelijkt worden doordat ze over dit ene contactpunt gaan.

- a. Politie:** De federale politie heeft onlangs besloten binnen haar centrale diensten een centraal nationaal contactpunt in te stellen voor ernstige misdrijven op het gebied van "milieu en volksgezondheid" (namelijk afvalcriminaliteit, internationaal beschermde dieren en planten, hormonale producten, voedselcriminaliteit, menselijke doping, enz.). De dienst is opgezet naar het voorbeeld van zijn Franse evenknie, het "Office central de lutte contre les atteintes à l'environnement et à la santé publique (OCLAESP) (centraal bureau voor de bestrijding van aantastingen van het milieu en de volksgezondheid). Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de behoefte waarnaar wordt verwezen in de Kadernota Integrale Veiligheid, versie 2016-2019. De belangrijkste taken van deze dienst zijn: het verstrekken van deskundige kennis, de ondersteuning van politie-eenheden, coördinatie, informatievergaring en -beheer, en beeldvorming. De dienst wordt het centrale contactpunt voor externe partners van de politie en voor gewestelijke, federale en internationale contacten.

De Federal Unit Public Health and Environmental Crime (FUPHEC) is weliswaar reeds opgericht (door fusie van de secties "Leefmilieu" en "Hormonen" van de federale politie), maar de HR-planning (voor de politie) is nog niet klaar. De inspectiediensten (het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) hebben zich ertoe verbonden elk een personeelslid te detacheren bij de FUPHEC (een van hen is al actief in de eenheid).

b. Algemene opmerking voor de drie gewesten (in het kader van het Belgische politiek bestel): De meeste milieuzaken vallen nagenoeg volledig onder gewestelijke bevoegdheid. Daarom is het juridisch gezien moeilijk een centraal contactpunt voor de drie gewesten en de federale staat in te stellen.

Voor zaken die een gemeenschappelijk Belgisch standpunt vereisen wordt de coördinatie tussen de gewesten en de federale staat verzorgd door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, via het overlegcomité ICL (uitgebreide Interministeriële Conferentie Leefmilieu). Deze dienst is echter geen contactpunt voor het grote publiek.

De analyse is afgerond en het project loopt nog.

c. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Op dit ogenblik loopt er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onder leiding van de afdeling Inspectie van Leefmilieu Brussel een project om na te gaan of er een centraal digitaal platform kan worden opgericht voor alle gewestelijke partners die informatie over milieuovertredingen verstrekken (gemeenten, Openbaar Ministerie, politie, stedenbouwkundige diensten, enz.). Momenteel wordt geanalyseerd welke gegevensbanken deze verschillende partners gebruiken, welke informatie die gegevensbanken bevatten en wat kan worden gedeeld (met strikte inachtneming van de wetgeving inzake gegevensbescherming).

ALGEMENE OPMERKINGEN

Om verder bewijs te geven van de inspanningen, de betrokkenheid en de bereidheid van België om milieucriminaliteit te bestrijden, volgt hieronder een overzicht van citaten uit interne verslagen over de gerechtelijke reorganisatie/herstructurering van het Belgische rechtssysteem in de context van milieucriminaliteit sinds 2009:

- **2009: Voorstel om in alle rechtbanken een afdeling "milieu" en een afdeling "bestuursrecht" in te stellen.**

De aanbeveling luidt als volgt:

Het milieurecht is een zeer complexe, voortdurend evoluerende materie, die specialisatie vergt. De Hoge Raad voor Justitie (HRJ) stelde daarom voor in alle rechtbanken een afdeling milieu in te stellen "die kennis kan nemen van alle milieuzaken: de strafzaken, de burgerlijke zaken, de milieustakingsvorderingen, de kortgedingen, ... Er wordt hiervoor verwezen naar vergelijkbare voorstellen in de rechtsleer".

- **2014: Samen met de HRJ deden alle magistraten die belast zijn met en verantwoordelijk zijn voor milieucriminaliteit de volgende voorstellen en aanbevelingen:**
 - o Voor zaken/dossiers waarin de vervolging is gebaseerd op gespecialiseerde wetgeving, is verdere specialisatie nodig met het oog op een meer efficiënte en kwaliteitsvolle rechtsbedeling.
 - o De term "milieu" moet in de ruime zin van leefomgeving, stadsplanning, natuur, enz. (niet-exhaustieve lijst) en "doelgericht" worden geïnterpreteerd.
 - o De wet van 1 december 2013 tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen (hierna de hervormingswet) voorziet in de mogelijkheid om afdelingen van rechtbanken exclusief bevoegd en verantwoordelijk te maken voor (onder meer) milieu, stadsplanning, voedselveiligheid, enz.

- Per provincie moet één dienst exclusief bevoegd worden gemaakt voor alle milieudossiers, zowel bij het parket als op de zetel, waarvan de gespecialiseerde magistraten bij voorkeur worden toegewezen aan dezelfde dienst.
- Hoewel de magistraten mobiel moeten zijn, lijkt het efficiënter de dossiers tussen de verschillende afdelingen door te geven dan de magistraten zich te laten verplaatsen.
- Het vaak gemaakte bezwaar dat het rechtswezen dicht bij de justitiabele moet staan (zoals bij zaken van familierecht) is hier in mindere mate van toepassing. De gemiddelde milieuovertreder (vaak bedrijven) kan zich eenvoudig naar de desbetreffende dienst in een provincie begeven.
- Artikel 50 van de hervormingswet moet in die zin worden gewijzigd dat burgerlijke milieudossiers ook kunnen worden toegewezen aan één gespecialiseerde afdeling.
 - In de huidige formulering van dit artikel kan dit slechts voor een aantal zeer specifieke bevoegdheden, waaronder kernenergie en MARPOL, die al onder één territoriale bevoegdheid vallen (zie artikel 569 Ger. W.). De opsomming in artikel 50, lid 1, a), moet worden uitgebreid tot alle bijzondere wetgeving, zoals reeds het geval is voor strafzaken.
 - Dit is de enige manier om tot een volwaardige milieurechtbank te komen.
 - Ook tussen de provincies moet samenwerking rond complexe milieudossiers mogelijk zijn.
- Eén dienst exclusief bevoegd/verantwoordelijk maken, heeft gevolgen voor de dossiers. De juiste capaciteit moet worden berekend op basis van cijfers. De teams van de gespecialiseerde diensten moeten groot genoeg zijn om de nieuwe werklast aan te kunnen en moeten over voldoende reservecapaciteit beschikken.
- De oprichting van gespecialiseerde diensten moet gepaard gaan met goede en doeltreffende communicatie en raadpleging van andere belanghebbenden: onderzoeks- en beslagrechters, politie- en inspectiediensten, administratief en registerpersoneel.

- **Conclusie: Om tot echte specialisatie en een efficiënte handhaving van de milieuwetgeving te komen, zijn ingrepen noodzakelijk. Er moet een rechtskader komen:**

- voor een milieurechtbank binnen de bestaande structuur;
- voor milieurechters en -advocaten;
- met de nodige en verplichte opleiding zoals voor bijvoorbeeld beslagrechters, onderzoeksrechters, jeugdrechters, enz.

Voor zeer gespecialiseerde gevallen kan één bevoegde rechtbank met bevoegdheid voor het hele grondgebied en een nationaal openbaar ministerie voor milieuzaken (zoals in Nederland) nuttig zijn.